

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова
Іваниця В.О.

" _____ 2024 р.

ВИТЯГ

**з протоколу № 1 міжкафедрального наукового семінару
кафедри диференціальної і спеціальної психології
факультету психології та соціальної роботи
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
від 16 лютого 2024 р.**

ПРИСУТНІ: 8 осіб із 8 наукових та науково-педагогічних працівників кафедри диференціальної і спеціальної психології: доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної і спеціальної психології Родіна Наталія Володимирівна; доктор психологічних наук, професор, професор кафедри диференціальної і спеціальної психології Чернявська Тетяна Павлівна; кандидат психологічних наук, професор, професор кафедри диференціальної і спеціальної психології Кременчуцька Маргарита Костянтинівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри диференціальної і спеціальної психології Коваль Ганна Шаміліївна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри Акопян Артур Борисович, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри диференціальної і спеціальної психології Чикур Лілія Дмитрівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри Бабій Олександр Іванович, викладач кафедри диференціальної і спеціальної психології Фокін Артем Сергійович.

На науковому семінарі присутні аспіранти кафедри практичної та клінічної психології – Кононенко Кирило Олексійович, Волкова Олена Олегівна, Маркіна Софія Ігорівна, Теліпко Наталія Олександрівна, Ришко Аліса Павлівна.

На науковий семінар запрошені: доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології Кононенко Оксана Іванівна; доктор політичних наук, професор, декан факультету психології та соціальної роботи

Дунаєва Лариса Миколаївна, доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної психології Курова Анастасія Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри практичної і клінічної психології Смокова Людмила Степанівна.

З присутніх – 5 докторів наук та 6 кандидатів наук – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуючий на науковому семінарі – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної і спеціальної психології ОНУ імені І.І.Мечникова Родіна Н. В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспірантки кафедри диференціальної і спеціальної психології Волкової Олени Олегівни на тему «Копінг-поведінка моряків в умовах невизначеності та ризику», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (протокол № 5 від 21.12.2021 р.).

Робота виконана на кафедрі диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Науковий керівник доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної і спеціальної психології Родіна Н.В.

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь здобувача кафедри диференціальної і спеціальної психології, факультету психології та соціальної роботи Одеського національного університету імені І.І. Мечникова Волкової Олени Олегівни на тему «Копінг-поведінка моряків в умовах невизначеності та ризику».

2. Запитання до здобувача.

По доповіді було задано 5 запитань, на які доповідач дав правильні та ґрунтовні відповіді.

Питання задавали: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри диференціальної і спеціальної психології Коваль Г.Ш., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри Акопян А. Б., доктор психологічних наук, професор, професор кафедри диференціальної і спеціальної психології

Чернявська Т.П., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри Бабій О.І.

3. Виступи присутніх

З оцінкою дисертації Волкової О.О. виступили рецензенти:

- доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної психології Курова Анастасія Володимирівна, яка зазначила, що обрана Волковою О.О. тема є актуальною і присвяченою важливій проблемі, яка має вагому теоретичну і практичну значущість. Так, дисертаційне дослідження присвячене вивченню проблеми, а також робить вагомий внесок у розуміння психологічних аспектів копінг-поведінки в умовах невизначеності та ризику. Авторка досліджує копінг-поведінку розглядає в парадигмі саноцентричної моделі, яка в психологічній науці набуває поширення саме в останні роки.

В дисертаційному дослідженні авторка дійшла до висновків, що надають глибокого розуміння феномену копінг-поведінки, а саме: верифікована теоретична модель дослідження емпіричним шляхом за допомогою побудови шляхових регресійних діаграм та структурного моделювання для кожної із підсистем; встановлено, щодо соціальних зовнішніх чинників впливу на копінг-поведінку моряка – недотримання домовленостей посередників, що показує те, що при підвищенні рівня стресу від цього фактору, схильність до здорової копінг-поведінки у респондентів нашої вибірки знижується та зростає схильність до нездорової копінг-поведінки.

Виходячи з тексту дисертації, можна зробити висновок про наукову зрілість, оригінальність мислення та високий професіоналізм авторки роботи.

Мету дисертаційного дослідження досягнуто повністю. Оголошені результати дослідження відзначаються своєю науковою новизною та перспективністю для подальших досліджень в галузі психології. Висновки авторки є завершенням цієї дослідницької роботи та підкреслюють її важливість і актуальність.

Волковою О.О. зроблено теоретико-методологічний аналіз досліджуваної проблеми. Чітко визначені теоретико-методологічні засади та основні концептуальні положення підтвердили високий ступінь її наукової культури.

Для вирішення задуму та ідеї дослідження здобувач організував науковий пошук, який включав як теоретичне опрацювання наукових джерел за проблемою, так і низку емпіричних досліджень з пізнання специфіки та особливостей копінг-поведінки моряків в умовах невизначеності та ризику.

Таким чином, можна зробити висновок, що всі завдання дисертації

виконані на належному науковому рівні. Проведене Волковою О.О. дисертаційне дослідження та його висновки ґрунтуються на результатах ретельного теоретико-методологічного та емпіричного дослідження і повністю відповідають темі, меті і завданням, що дає підстави для позитивної оцінки дисертаційного дослідження в цілому.

Все це дозволяє стверджувати, що дана дисертаційна робота має дійсно наукову новизну, є завершеним, самостійно виконаним дисертанткою дослідженням.

До побажань та зауважень можна віднести:

1. В дисертаційній роботі у підрозділі 1.3. дисертанткою був проведений ґрунтовний теоретичний аналіз сучасних вітчизняних та зарубіжних концепцій невизначеності та ризику крізь призму змістовних характеристик діяльності моряків, отже на наш погляд робота виграла, якби була надана диференціація між умовами невизначеності та ризику та ситуаціями невизначеності та ризику у професійній діяльності моряка, щоб визначити, які саме умови невизначеності та ризику та у яких ситуаціях актуалізують здорову та нездорову копінг поведінку.

2. В Анкеті дослідження є запитання щодо Невдоволення самореалізацією в соціумі, у теоретичній частині було б теж інформативно описати результати схожих досліджень і зв'язок їх із копінг-поведінкою моряків.

3. В дисертаційній роботі іноді зустрічаються стилістичні неузгодженості та технічні помилки.

Зазначені зауваження носять характер побажань і не знижують загальної позитивної оцінки наукового дослідження.

Дисертація Волкової О.О. за темою «Копінг-поведінка моряків в умовах невизначеності та ризику» за спеціальністю 053 «Психологія» виконана на належному науково-теоретичному рівні, повністю відповідає всім чинним вимогам щодо оформлення дисертації і може бути рекомендована до захисту.

- кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри практичної і клінічної психології Смокова Л.С., яка що наукова новизна та теоретичне значення дисертаційного дослідження полягають в тому, що систематизовано та уточнено зміст наукових понять «копінг-поведінка» як фундаментальних установок стосовно власного життя моряка в умовах невизначеності та ризику, «здорова копінг-поведінка», «нездорова копінг-поведінка» з позицій саноцентричного підходу, розкрито структурні особливості соціальних чинників, які впливають на формування копінг-поведінки моряків і складаються

з двох компонентів: вікозалежні особливості та соціальний бекграунд.

Прикладна цінність дисертаційного дослідження Волкової О.О. визначається використанням різних методів статистичного аналізу, що забезпечило високу надійність і достовірність наведених у дисертації результатів.

Крім того, проведено теоретико-методологічний аналіз досліджуваної проблеми, чітко сформульовано теоретико-методологічні засади та ключові концептуальні положення, що свідчить про наукової глибини дослідження.

Для реалізації ідеї дослідження авторка докладала зусиль, охоплюючи як теоретичне осмислення наукових джерел, так і проведення емпіричних досліджень, щоб краще зрозуміти специфіку та особливості феномену копінг-поведінки в умовах невизначеності і ризику.

Варто відзначити ґрунтовний підхід дисертантки до вибору психодіагностичного інструментарію емпіричного дослідження.

Висновки, які робить дисертант, чітко сформульовані та переконливі. Вони синтезують всі основні результати дослідження, засвідчують виконання поставлених завдань та досягнення мети.

Загалом позитивно оцінюючи рецензовану дисертаційну роботу Волкової О.О. вважаємо за доцільне висловити деякі побажання:

1. В дисертаційній роботі у Таблиці 3.1 представлено «Види факторів впливу на копінг-поведінку моряків», а саме Зовнішні природні чинники, Внутрішні (ментальні) чинники та Зовнішні соціальні чинники. Яким саме чином було виявлено та верифіковано ці фактори впливу на копінг-поведінку моряків та чи впливають виявлені Вами фактори на відчуття психологічного благополуччя?

2. В Дисертації, Додатках та Актах впровадження Ви презентуєте розроблені та проведені тренінги: «Відновлення психологічного здоров'я моряків», «Психічне здоров'я моряків», «Охорона психічного здоров'я», «ПТСР та Стрес», «Депресія. Панічні атаки. Розлад адаптації», «Самогубства. Залежна поведінка». Поясніть, будь ласка, на розвиток яких саме копінг-стратегій спрямовані вище перелічені заходи. Тобто бажано було б надати рекомендації та розробити тренінгові вправи щодо здорових копінг-стратегій за результатами проведеного дослідження.

Зазначені зауваження носять характер побажань і не знижують загальної позитивної оцінки наукового дослідження.

Дисертація Волкової Олени Олегівни на тему «Копінг-поведінка моряків в

умовах невизначеності та ризику» за спеціальністю 053 «Психологія» виконана на належному науково-теоретичному рівні, повністю відповідає всім чинним вимогам щодо оформлення дисертації і може бути рекомендована до захисту.

В обговоренні взяли участь присутні на науковому семінарі:

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри диференціальної і спеціальної психології Коваль Г. Ш., з загальною позитивною оцінкою, яка зазначила, що дисертаційне дослідження Волкової О. О. на тему «Копінг-поведінка моряків в умовах невизначеності та ризику» є актуальною, самостійною, завершеною науково-кваліфікаційною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують важливе для психологічної науки питання особливостей копінг-поведінки в умовах невизначеності та ризику.

кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри Акоюн А. Б., з загальною позитивною оцінкою, яка відзначив що Волкова О.О. обґрунтувала актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, ознайомила присутніх з об'єктом, предметом, метою, припущеннями, завданнями, структурою та основними результатами дисертаційного дослідження, що відображають наукову новизну дослідження. Дисертантка висвітлила наукову, теоретичну та практичну значущість одержаних результатів.

доктор психологічних наук, професор, професор кафедри диференціальної і спеціальної психології Чернявська Т.П. з загальною позитивною оцінкою, яка відмітила, що дисертаційна робота повністю відповідає меті та завданням, визначеним дисертанткою. Методи дослідження спрямовані на виконання поставлених завдань. Використання авторкою комплексу психодіагностичних методик дозволило надати достатню наукову вагомість дисертаційній роботі. Особливу увагу привертає те, що дисертанткою адаптовано і стандартизовано методику нейропсихологічного обстеження дітей для виявлення актуального стану вищих психічних функцій. Таким чином, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Волкової О. О. на тему «Копінг-поведінка моряків в умовах невизначеності та ризику» за спеціальністю 053 «Психологія» виконана на належному науково-теоретичному рівні, має дійсно наукову новизну, є завершеним, самостійно виконаним дисертанткою дослідженням.

З характеристикою здобувача виступила науковий керівник доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної і спеціальної психології Родіна Н.В., яка відзначила що Волкова О.О. довела безперечну актуальність обраної проблеми дисертаційного дослідження, ознайомила

присутніх з об'єктом, предметом, метою, припущеннями, завданнями, обраними методами дослідження, та основними результатами дисертаційного дослідження, обґрунтувала їхню наукову новизну. Дисертантка висвітлила теоретичну та практичну значущість отриманих результатів дисертаційного дослідження.

В процесі написання дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи Волкова О.О. виявила високу працездатність, загальну ерудицію та наполегливість, проявила себе як самостійна, наполеглива, відповідальна; вміє поставити і вирішити складні наукові завдання, володіє методами наукових досліджень, комунікативними та іншими компетентностями; проявила себе як творчий, працездатний, вмотивований науковець, який має високі фахові знання, здатний до наукових досліджень, вміє глибинно аналізувати, аналітично мислити і самостійно розв'язувати наукові питання.

ВИСНОВОК

**міжкафедрального наукового семінару про наукову новизну,
теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему:
«Копінг-поведінка моряків в умовах невизначеності та ризику»
здобувача ступеня доктора філософії
Волкової Олени Олегівни
за спеціальністю 053 Психологія**

1. Актуальність теми дисертації та її зв'язок з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертаційна робота Волкової Олени Олегівни «Копінг-поведінка моряків в умовах невизначеності та ризику» відповідає науковому напряму кафедри диференціальної і спеціальної психології, вона спрямована на вирішення проблеми копінг-поведінки в умовах невизначеності та ризику.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках комплексної науково-дослідної теми кафедри диференціальної і спеціальної психології «Дослідження психологічного здоров'я особистості: саноцентричний підхід» (номер державної реєстрації 0122U000260).

Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (протокол № 5 від 21.12.2021 р.).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Особистий внесок автора в тому, що розроблені наукові положення й отримані емпіричні дані є самостійним внеском автора у дослідження проблеми копінг-поведінки моряків в умовах невизначеності та ризику.

Результати дисертаційного дослідження копінг-поведінки моряка в умовах невизначеності та ризику, Авторська анкета та психодіагностичні методики, які застосовувалися для верифікації системної моделі дослідження, а також розроблена програма «Mental Health Care», можуть використовуватися психологами крьюінгових компаній та психологічних центрів для діагностичної та психокорекційної роботи з метою психологічного консультування та допомоги морякам в адаптації до умов невизначеності та ризику та використовуватися у різних галузях психології, включно з екстремальною, кризовою та психологією здоров'я.

3. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Усі наукові результати достовірні та достатньо обґрунтовані, що підтверджується тим, що результати дослідження забезпечено різностороннім теоретико-методологічним обґрунтуванням вихідних положень, застосуванням комплексного підходу до організації та проведення досліджень, відповідністю підібраних методів дослідження поставленій меті та завданням дослідження; поєднанням кількісного та якісного аналізу отриманих емпіричних даних з якісною психологічною інтерпретацією отриманих результатів.

4. Наукова новизна результатів дисертації

Дисертаційне дослідження позначене **науковою новизною**, оскільки *вперше*:

- *концептуалізовано та емпірично досліджено* феномен «копінг-поведінка моряків» в умовах невизначеності та ризику;

- *систематизовано та уточнено* зміст наукових понять «копінг-поведінка» як фундаментальних установок стосовно власного життя моряка в умовах невизначеності та ризику, «здорова копінг-поведінка», «нездорова копінг-поведінка» з позицій саноцентричного підходу;

– *розроблено* каузальну системну модель детермінації та реалізації копінг-поведінки на прикладі моряків торгового флоту, в якій копінг-поведінка знаходиться у системних взаєминах із підсистемами Копінг-поведінка моряка; Умови невизначеності та ризику; Загальний інтелектуальний розвиток моряка; Особистісні особливості моряка; Психологічний стан моряка; Фізичний стан

моряка; Соціально- демографічні показники.

–*розкрито* структурні особливості соціальних чинників, які впливають на формування копінг-поведінки моряків і складаються з двох компонентів: вікозалежні особливості та соціальний бекграунд;

–*визначено*, що у моряків офіцерського складу професійно-етичні орієнтації на відміну від молодшого та середнього персоналу більш інтегровані в аксіологічну сферу і є для них автентичними;

– *показано*, що у моряків прагнення орієнтуватись на високі запити суспільства призводить до емоційного вигорання, а життєва орієнтація на духовний розвиток сприяє ефективній рефлексії стресових ситуацій та способів їх подолання, виступаючи копінг-ресурсом;

–*доведено*, що необхідність у постійному навчанні є ключовою вимогою, яка відрізняє організаційне середовище моряків і одночасно слугує ресурсом для їхнього саморозвитку.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи.

Теоретичне значення дисертаційного дослідження полягає поглибленні уявлень щодо об'єктивних та суб'єктивних факторів невизначеності та ризику в мореплаванні. Розширено розуміння найбільш поширені види факторів впливу на копінг-поведінку моряків, а саме Зовнішні природні чинники; Внутрішні (ментальні) чинники; Зовнішні соціальні чинники. До зовнішніх природних чинників відносяться: високочастотне електромагнітне випромінювання; гідродинамічні шоки; хімічні викиди та токсичні гази; дощова та вітряна погода або холод та спека; сильне хитання корабля; зміна часових поясів. До внутрішніх (ментальних) чинників відносяться: режим дня та гігієна сну; баланс роботи та відпочинку; мультисенсорні перенавантаження; настрої; самооцінка; агресія; алкогольні та інші види залежностей моряків. До зовнішніх соціальних чинників відносяться: соціальні контакти; умови роботи; харчування; ризик нещасних випадків на борту; смерть близьких; фінансові труднощі; епідемія COVID-19. Що може сприяти розробці більш ефективних стратегій копінг-поведінки в умовах невизначеності та ризику. Також побудовано та верифіковано системна модель детермінації та реалізації копінг-поведінки моряка в умовах невизначеності та ризику.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає в тому, що результати роботи впроваджено у навчальний процес Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, у навчальний процес підготовки працівників

у галузі охорони праці, пожежної та техногенної безпеки, в рамках викладання лекцій та семінарів з «Відновлення психологічного здоров'я працівників, які знаходяться в надзвичайних умовах» ФОП УРВАЧОВ О.В. (довідка про впровадження № 364-15-36 від 25.12.2023р.), у навчальний процес підготовки студентів Одеського національного економічного університету в рамках викладання курсів «Психологія мотивації та впливу», «Психологія девіантної поведінки» та «Психологія адиктивної поведінки» (довідка про впровадження № 01-17/229 від 26.12.2023р.), у навчальний процес підготовки працівників в рамках викладання лекцій та семінарів з «Відновлення психологічного здоров'я працівників, які знаходяться в надзвичайних умовах» ФОП Ткаченко Марина Сергіївна (довідка про впровадження № 03-28 від 10.01.2024р.), у навчальну програму підготовки «Кризового центру міжнародної компанії OSM» та використовуються в процесі викладання спецкурсу професійно-орієнтованих лекцій та семінарів для працівників морських кризових центрів: «ПТСР та Стрес», «Депресія. Панічні атаки. Розлад адаптації», «Самогубства. Залежна поведінка», «Відновлення психологічного здоров'я моряків», та практичну діяльність морської компанії «ОСМ Крю менеджмент Україна» у рамках консультивання та підтримки моряків та членів їх сімей (довідка про впровадження № 1.24 від 07.02.2024р.), у навчальний процес підготовки працівників в рамках викладання лекцій та семінарів з «Відновлення психологічного здоров'я працівників, які знаходяться в надзвичайних умовах» Приватне Підприємство «ЛЕРУС-ЛІМІТЕД» (довідка про впровадження № 01/02 від 07.02.2024р.).

6. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Текст дисертації Волкової О.О. викладено державною мовою, послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням наукового стилю. Застосована у роботі наукова термінологія є загальноновизнаною. Стиль викладення результатів досліджень, нових наукових положень, висновків та рекомендацій чіткий та зрозумілий.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, списку використаних джерел 228 джерел (з них 129 джерел іноземними мовами) та 3 додатків на 90 сторінках. Загальний зміст дисертації викладено на 203 сторінках із них 181 сторінка основного тексту. Робота містить 29 таблиць на 29 сторінках і 10 рисунків на 10 сторінках.

За своєю структурою, мовою, стилем викладення, та оформленням дисертаційна робота Волкової О.О. відповідає вимогам, щодо оформлення

дисертації згідно Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 та вимогам до оформлення та обсягу дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія освітньо-наукової програми «Психологія», за якою відбувалася підготовка здобувача наукового ступеня.

7. Результати перевірки роботи на академічний плагіат

Дисертаційна робота була перевірена автоматизованим сервісом пошуку плагіату Unicheck. Результати перевірки зафіксовано в звіті від 13.11.2023р. Отримано наступні результати: оригінальність — 88,8 %, схожість — 11,2 %. Висновки щодо запозичень виявлених в роботі є слушними і не є плагіатом, робота незалежна і може бути рекомендована до захисту.

Інші факти, встановлені рецензентами у процесі перевірки: відсутні.

Висновок: За результатами перевірки дисертація Волкової Олени Олегівни визнана оригінальною роботою, яка не містить елементів академічного плагіату.

8. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях з психології, включених до переліку, затверджених МОН України:

1. Волкова О.О. Концепція емпіричного вивчення психологічних особливостей та копінг-поведінки моряків в умовах невизначеності та ризику. // Журнал «Габітус». - № 35, 2022, Одеса, 2022. С.106-111 (фахова публікація) DOI: 10.32843/2663-5208.2022.35.14

2. Волкова О.О. Проблема психічного здоров'я моряків у контексті пандемії COVID-19 та війни в Україні. // Журнал «Габітус». Випуск № 46, 2023. С.248-254. (фахова публікація) DOI: 10.32782/2663-5208.2023.46.41

3. Волкова О.О. Соціально-психологічні чинники впливу на ко-пінг-поведінку моряків в умовах невизначеності та ризику. Журнал «Перспективи та інновації науки» Серія «Медицина» № 1(35) 2024, Київ- Р.859-869 (фахова публікація) DOI: 10.52058/2786-4952-2024-1 (35)-859-869.

Статті в зарубіжних періодичних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Volkova O.O. The problem of anxiety among Ukrainian students on remote learning during COVID-19 pandemic. // Journal of the Polish Medical Association «Wiadomosci Lekarskie», VOLUME LXXV, ISSUE 8 PART 1, AUGUST 2022,

Poland 2022. P.1844-1848 (Web of science).DOI: 10.36740/wlek202208105

2. Biron Bogdan, Bulakh I.A., Volkova O.O., Olkhovskiy D.F., Rodin V.S. Psychological testing of individuals in stress situations: test-taking and perception of visual stimuli. // No. 5 (2022): Journal of Ophthalmology (Ukraine) Published: 2022-11-15. P.75-80 (Scopus) DOI: 10.31288/oftalmolzh202257180.

Тези апробаційного характеру

1. Родіна Н.В., Волкова О.О. Психологічний погляд на проблеми моряків в умовах пандемії COVID-19. // Тенденції та перспективи розвитку психології та соціальної роботи в сучасному суспільстві: Збірник матеріалів II Міжнародної наук.-практ. Інтернет-конф. ОНУ ім. І.І.Мечникова. Одеса, 2021.- С.185-188.

2. Volkova O.O. Diagnosis of mental states of seafarers working in emergencies and risk a pathopsychological view// VII Międzynarodowa konferencja naukowa: «Publichealth – social, educational and psychological dimensions». Lublin, Poland. P.28-29.

3. Волкова О.О. Теоретичний аналіз сучасних підходів до подолання стресу в професійній діяльності моряків // Людина як цілісність: соціально-гуманітарний та природничо-науковий полілог: Збірник матеріалів IV Міжнародної наукової конференції. Одеса, 2021.- С.156-173.

4. Волкова О.О. Проблема психічного здоров'я моряків у контексті війни в Україні // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота – періодичне рецензоване наукове видання відкритого доступу. Київ, 2023 – С.59-62.

5. Волкова О.О. Проблема психічного здоров'я моряків у контексті війни в Україні. Ukraine: a year of indomitability. Effective practices of psychological assistance in war conditions International Research&Training Conference Lublin, Poland. 2023 - P.131-134.

6. Rodina N.V., Volkova O.O. Monograph 46. Coping-behavior in extreme conditions and provision. // The 4th International Scientific Conference «Information and Innovation Technologies in XXI century». Publishing House of University of Technology, Katowice, Poland, 2021. P.477-485.

9. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні теоретичні та практичні положення дисертаційної роботи були в першу чергу представлені і обговорені на наукових семінарах кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету

імені І.І.Мечнікова. Також результати було представлено на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, а саме: у Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку психології та соціальної роботи в сучасному суспільстві» присвяченій 155-річчю Одеського національного університету імені І.І. Мечнікова (2020); Конференції до 125 ювілею з дня народження Елькіна Д.Г. у Домі Науки. «Професор Д.Г.Елькін: життя та творчість»(2020); Конференції у межах професорсько-викладацького складу ОНУ імені І.І. Мечнікова (2020); Міжнародній науковій онлайн-конференції «ХІ Сіверянські соціально-психологічні читання» м.Чернігів(2020); XXV International Scientific and Practical Conference: Social and Economic Aspects of Education in Modern Society. Warsaw, Poland online Topic: Theoretical analysis rehabilitation potential and features care of combatants (2021); Науково-практичній конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Психологічне і соціальне благополуччя особистості та населення в умовах пандемії COVID-19: теорія і практика» м.Одеса (2021); IV Міжнародній науковій конференції «Людина я цілісність: соціально-гуманітарний та природничо-науковий полілог». м.Одеса (2021); 5th Student' Scientific Conference "New tendencies in psychology and pedagogy". Poland online (2021); у II Міжнародній науково-практичній конференції «Психолого-педагогічні координати розвитку особистості» м.Полтава (2021); All-Ukrainian scientific-practical conference «Higher education in harmonization of values space of personality» (2021); VII Międzynarodowa konferencja naukowa: «Public health – social, educational and psychological dimensions». Lublin, Poland (2021); Participation at the 4th International Scientific Conference «Information and Innovation Technologies in XXI century». Poland. Monograph · 46: «Coping-behavior in extreme conditions and provision». Publishing House of University of Technology, Katowice (2021); Participation at Scientific and Methodical Seminar "Organization of teaching professional disciplines at the universities of the European Union" (2021); Круглий стіл у Будинку Науки. Обговорення Проблеми стажування в Україні та за кордоном. Обмін досвідом стажування у Польщі та Відні з колегами та викладачами (2021); VIII Konferencja Bliżej Emocji . in memoriam - Profesorowi Zbigniewowi Zaleskiemu. Katedra Psychologii Emocji i Motywacji Instytut Psychologii. Katolicki Uniwersytet Jana Pawła II. Poland (2021); у II Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції та перспективи розвитку психології та соціальної роботи в сучасному суспільстві» (2021); the 6th International Scientific and Practical Internet – Conference. «Modern problems of improve living

standards in a globalized world» (Poland) (2021); 76-я Конференція у межах професорсько-викладацького складу ОНУ імені І.І. Мечникова (2021); the 3rd International Scientific Conference Role of Science and Education in Sustainable Development, which will take place in Katowice Poland (2022); Конференція у межах професорсько-викладацького складу ОНУ імені І.І. Мечникова (2022); «Круглий стіл» в рамках польсько-українського проекту, який проводився за підтримки викладачів Люблінського католицького університету Яна Павла ІІ, на тему: «Україна: рік незламності. Ефективні практики психологічної допомоги в умовах війни» (2023); у XXV Міжнародній конференції молодих науковців «Проблеми особистості в сучасній науці: результати та перспективи дослідження» на базі факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (2023); 2-х денна конференція УСП «Психотерапія в екстремальних умовах» (2023); 3-х денна науково-практична конференція з міжнародною участю «Виклики психіатрії в умовах війни: реадаптація та ресоціалізація постраждалих в наслідок військових дій в Україні» (Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології Івано-Франківського національного медичного університету, Університет ім. Вольфганга Гете, Франкфурт-Дармштадт та Психіатрична клініка Шеріте, Університет Берліну (2023)); X Науково - Практична Конференція «Війна. Стійкість і аналітичне мислення» УКПП (2023).

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Волкової Олени Олегівни на тему «Копінг-поведінка моряків в умовах невизначеності та ризику».

2. Констатувати, що дисертація Волкової Олени Олегівни за своїм науковим рівнем, новизною отриманих результатів, теоретичним та практичним значенням, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам, що пред'являють до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

У 11 публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з яких 3 статті у наукових фахових виданнях із психології, включених до переліку, затверджених МОН України, 2 статті у міжнародних періодичних виданнях, що входять до наукометричних баз «Scopus» та «Web of Science», 5 публікацій у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, 1 публікація в колективній монографії.

Рекомендувати дисертацію Волкової Олени Олегівни «Копінг-поведінка моряків в умовах невизначеності та ризику», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії, з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія для подання до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Результати голосування щодо затвердження Висновку та рекомендації до захисту дисертації:

За	дванадцять	
Проти	-	(немає)
Утримались	-	(немає)

Головуючий на міжкафедральному науковому семінарі

д.психол.н., професор,
професор кафедри диференціальної і спеціальної психології

Тетяна ЧЕРНЯВСЬКА

Секретар кафедри диференціальної і спеціальної психології
к.психол.н., професор

Маргарита КРЕМЕНЧУЦЬКА

"16" лютого 2024р.

